

Csatlós Asztrid_Nocturnal predators /// Éjszakai ragadozók

Nem volt olyan régen, Csatlós Asztrid tavaly(előtt) végzett itt, a Művészeti karon, festő szakon. A képzési időt vagy az iskolát talán tekinthetjük egy nemű közegnek, ha nem is mindig követhető szabályokkal, de távolról óvó állandósággal. Túlzó megfogalmazás, de a tanulóévek angolparki sétái után (jóllehet, ez a Balokány és a mögötte leterülő kissé szlamos erdőszárvot jelenti) és a diploma után visszatért Szegedre. És kézzelfoghatóvá is tett egy lehetséges helyzetet; mi történik a művészhallgatóval, ha végez. Ezzel a szikár közléssel azt a kérdést élesített ki, amivel ritkán foglalkozunk, a statisztika, számok, grafikonok pedig bénítóan nem mondanak semmit a sorsfordulókról. Mindezt csak azért hozom fel, mert Asztrid is utal rá, Pécs után hazament Szegedre, a boldogulás és a munka régi-új helyszínére, ami első nagyobb kiállítását, az itt látható *Nocturnal predators* installációt ihlette. A cím angolul akar megszólalni, így egy kissé úgy hangzik, mintha filmet nézni indulnánk, vagy legalábbis, kisvártatva egy jól kistafírozott media-lab-ben kószálnánk 3 D-ben nyomtatott tárgyak között – a humor több szinten is működik ezen a kiállításon. A realitás talaján létrehozott fikció pedig – mindig nehéz mutatvány.

Az éjjeli ragadozók valójában átemelt és átlényegített helyszíne „a lakóhelyemhez közeli földesútnak. Ez a rész nagyon közel esik a határhoz. ... Ezen az elhagyatott útszakaszon szoktam, futni, meditálni, közben számolni az oszlopokat, hogy kiszakadjak a hétköznapi gondolataimból. ... ez az az útvonal, amelyen keresztül a menekültek próbálnak átszökni. Az elhagyatott útszakasz önmagában nem árulna el semmit, ha nem lehetne felelni egy-egy elhagyatott rossz cipőt, családi fotókat, hálósákokat. A hátrahagyott használati tárgyakat a földes utat övező villanyoszlopokhoz szokták felhalmozni.”

A tárgyyszerű leírás visszatekintésre indít: Asztrid szakdolgozatára – *Mi lehet a fekete dobozban?* – ami a kérdést most igen leegyszerűsítve - művészet és a természettudomány kölcsönhatásaiban vizsgálja a tudomány határainak elmosódását, a science-fiction- zsánerek működését, a földi dimenziók elhagyását a kortárs vizuális médiumokban. Kepes György pedagógia gyakorlatára erősen támaszkodva azt kutatta, hogy a tudomány keménységét a művészet koncepciói hogyan puhítják fel és engedik láttatni a jelenségek mögötti „szunnyadó költészetet” (ahogy a *Természet elveszett pompája* című esszéjében írja). Ha már tiszta költészet, nehéz „Őszi éjjel izzik a galagonya” tárgyyszerű képétől szabadulni. De ezt a víziót már az installáció dobja fel, ami a rendelkezésre álló teret szinte teljesen

bekebelezi. Megfigyelő pozícióink is ebben a háromdimenziós kép-térben, mindig valamin belül vannak. Ha jobban megfigyeljük, egy kettős-nézőpontú felvezetés folyamatos jelenében vagyunk, ahol a nagyméretű kétdimenziós festmény is egy titokzatossággal övezett passzív cselekvéssor egyetlen, éppen csak kitüntetett eleme. A festett kép azt sugallja, mintha mintavétel lenne egy nagyobb egészből; az úr vagy a mélytenger puhaságában csápok, sejtzsákok, csillámok fodrozódnak, foszforeszkálnak, apró pukkanásokkal kisülnek, egy barátságos univerzum képét adva. Ez az univerzum azonban lelép a képről és pszeudo-önálló életbe kezd a vörös izzású tereptárgyak (bokrok, tócsák) lábánál. A hibrid lények ugyanazok a teresedő csápok, mint amik a képen szerepelnek, csak éppen fejük is van: lábasfejűek; mozgás és a kogníció egyetlen fizikai testben. Tudjuk, a polipok, tintahalak is ilyen túlélésre kódolt hipertestek. Csatlós Asztrid lényei az ábrázata ábrázolat: nem hagy kétséget a kitaláltságukról és a megcsináltságukról, ahogy a papírmásé keretezés sem, ami a hadászatból átemelt álcázás technikájával él. De látjuk, a kamuflázs, a mimikri jelentése és funkciója abban a pillanatban kioltódik, amikor szertelenül kiáradó (egyebekben biológiailag lebomló) keretként gondolunk rá.

De mivégre is mindez? A kiállításához írott szerzői gondolatoktól, látjuk távolkerültünk az gondolati magtól - ismétlem: „A sorozat alapkonceptiója egy korábbi fotódokumentációból indult ki, mely a 2015-ben induló migrációs hullámmal foglalkozott. A helyszín a lakóhelyemhez közeli földesút. Ez a rész nagyon közel esik a határhoz. Napjainkig a menekültek ezen az útvonalon próbálnak átszökni. Az elhagyatott útszakasz önmagában nem árulna el semmit, ha nem lehetne felelni egy-egy elhagyatott rossz cipőt, családi fotókat, hálósákokat. A hátrahagyott használati tárgyakat a földes utat övező villanyoszlopokhoz szokták felhalmozni.” Ha nem a tárgyakat és eredetüket tekintjük, csupán a mozgásukat figyeljük (ott; nincs-ott; halmozódik; eltűnik), akkor a kiállítás teremtett világával való analóg mozgás modelljét, vagy annak kísérletét látjuk. Nem kritikai olvasatban gazdag dokumentációt olvasunk/kódolunk, hanem a fikció terepén, a mágikus realizmus szegedi vidékén járunk, és ez legalább annyira irodalom/színházi keretezés mint látvány. Indokolt hát az idézőjel is, ami a sárga leplek formájában, Mátyá fátylaként lengik körül a jelenést, ahová bebocsátásunk van.